

**Πολιτική Επιτροπή Εθνικής
Απελευθέρωσης
(ΠΕΕΑ)**

ΚΑΡΕΤΣΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑ-ΛΙΝΑ

Στις 10 Μαρτίου 1944, λίγους μήνες πριν το τέλος της κατοχής, ιδρύθηκε στο Ευρυτανικό χωριό Βίνιανη με πρωτοβουλία του ΕΑΜ, η Κυβέρνηση της Ελεύθερης Ελλάδας, η Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης (ΠΕΕΑ), γνωστή ως Κυβέρνηση του Βουνού. Στόχος της ήταν να οργανώσει σ' όλα τα επίπεδα της πάλης τον ελληνικό λαό. Να φέρει νικηφόρο τον αγώνα του, με ελευθερία, λαϊκές κατακτήσεις μετά την απελευθέρωση, με πλατιά δημοκρατική προοπτική, όπου θα εξυπηρετούνταν οι ανάγκες του βασανισμένου τόπου, μακριά από ντόπιους και ξένους κατακτητές.

Την Επιτροπή συγκροτούσαν αρχικά οι :

Στρατηγός Ευριπίδης Μπακιρτζής - Πρόεδρος

Στρατηγός Μανώλης Μάντακας - Υπουργός Στρατιωτικών

Γιώργος Σιάντος (ΚΚΕ) - Υπουργός Εσωτερικών

Κώστας Γαβριηλίδης (ΑΚΕ) - Υπουργός Γεωργίας

Ηλίας Τσιριμώκος (ΕΛΔ) - Υπουργός Δικαιοσύνης

Τα μέλη της ΠΕΕΑ ορκίστηκαν στη Βίνιανη, παρουσία εκπροσώπων του κλήρου, των ανταρτικών δυνάμεων και του προέδρου της κοινότητας.

Το σχήμα διευρύνθηκε στις 10 Απριλίου του 1944 ταυτόχρονα με την ανάληψη της προεδρίας από τον Αλέξανδρο Σβώλο.

Τα μέλη της ΠΕΕΑ έδωσαν τον παρακάτω όρκο :

"Ορκίζομαι ότι θα εκτελέσω πιστά τα καθήκοντά μου σαν μέλος της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης, έχοντας σαν γνώμονα το συμφέρον της πατρίδας μου και του ελληνικού λαού, ότι θα αγωνιστώ με αυτοθυσία για την απελευθέρωση της χώρας μας από τον ζυγό των κατακτητών, ότι θα υπερασπίζω παντού και πάντοτε τις λαϊκές ελευθερίες και θα είμαι παραστάτης και οδηγός του λαού στον αγώνα για τη λευτεριά του και τα κυριαρχικά του δικαιώματα".

Η ίδρυση κάλυπτε την απαίτηση του ελληνικού λαού για τη δημιουργία μέσα στη χώρα ενός κεντρικού πολιτικού οργάνου, που να συντονίζει τις προσπάθειες και τον αγώνα για την εθνική απελευθέρωση και να αναλάβει την υπεύθυνη διοίκηση των ελεύθερων και ελευθερούμενων περιοχών της χώρας.

Στην Κυβέρνηση του Βουνού πήραν μέρος πατριώτες που ανήκαν στο ΚΚΕ, στο Αγροτικό Κόμμα Ελλάδας, στο Σοσιαλιστικό Κόμμα, στο Σοσιαλεργατικό, στη Δημοκρατική Ένωση, στην Ένωση της Λαϊκής Δημοκρατίας, στο Κόμμα των Αριστερών Φιλελευθέρων, στο Μεταρρυθμιστικό Κόμμα, όπως και πολλοί ανεξάρτητοι.

Την εποχή εκείνη υπήρχαν τρεις κυβερνήσεις:

α) η κατοχική των Αθηνών του Ι. Ράλλη,

β) η επίσημη ελληνική κυβέρνηση του Καΐρου, η Κυβέρνηση Εμμανουήλ Τσουδερού 1941 μέχρι τις 14 Απριλίου 1944,

γ) αυτή η λεγόμενη κυβέρνηση του βουνού.

Η ΠΕΕΑ οργάνωσε και διεξήγαγε με επιτυχία εκλογές στις 23 Απριλίου 1944, όχι μόνο στις ελεύθερες περιοχές, αλλά και σε κατεχόμενες και στην Αθήνα για το Εθνικό Συμβούλιο (Βουλή), που αποτελούνταν από αντιπροσώπους του λαού εκλεγμένους. Το συμβούλιο αυτό θα έκρινε όλες τις ενέργειες της επιτροπής και θα αποφάσιζε για την παραπέρα σύνθεσή της και τον τρόπο της λειτουργίας και της δράσης της. Σ' αυτές τις εκλογές ψήφισαν και οι γυναίκες για πρώτη φορά στην ιστορία της Ελλάδας, με μεγάλη συμμετοχή. Το Εθνικό Συμβούλιο συνήλθε στις Κορυσχάδες , από τις 14 έως 27 του Μάη του 1944, όπου συζητήθηκαν δημοκρατικά όλα τα ζητήματα της Ελεύθερης Ελλάδας και η πορεία προς την τελική απελευθέρωση. Με το μνημειώδες ψήφισμα που εκδόθηκε στο τέλος των εργασιών, κατοχυρώνονταν οι λαϊκές κατακτήσεις, διατυπώνονταν οι αρχές και τα ιδανικά του εθνικού αγώνα, για την αυτοδιοίκηση και τη λαϊκή δικαιοσύνη, οι θεμελιώδεις θεσμοί του βίου του Ελληνικού λαού. Καθόριζε ότι όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το λαό και ασκούνται από το λαό.

**ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΤΟΥ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΛΑΟΥ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

1944

Π. Ε. Ε. Α.

ΓΛΕΞ. ΣΒΩΛΟΣ Καθηγητής τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου
στοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

ΠΤΟΛ. ΣΑΡΡΗΓΙΑΝΝΗΣ Στρατηγός, τέως ἄρχηγός τοῦ
Γεν. Ἐπιτελείου τοῦ Στρατοῦ.

ΕΥΡΙΠ. ΜΠΑΚΙΡΤΖΗΣ Στρατηγός, Πρόεδρος τῆς ΠΕΕΑ.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΕΥΓΟΣ Μέλος τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τοῦ ΚΚΕ

ΓΕΩΡ. ΓΕΩΡΓΑΛΑΣ Καθηγητὴ τῆς Γεωλογίας στοῦ Πανε-
πιστημίου Ἀθηνῶν.

ΝΕΟΚ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Στρατηγός, τέως ἀντιπρόεδρος
τῆς Γερουσίας, Πρόεδρος τῆς ΚΕ
τοῦ ΕΛΑΣ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΑΡΑΦΗΣ Στρατηγός, τοῦ Γενικοῦ Στρατη-
γεοῦ τοῦ ΕΛΑΣ.

ΑΓΓΕΛ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Καθηγητὴς τῆς Δημοσίου Ὀικονο-
μίας στοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ Καθηγητὴς τῆς Ἱατρικῆς στοῦ Πανε-
πιστημίου Ἀθηνῶν.

ΚΩΣΤΑΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ Παιδαγωγός, τέως Γεν. Γραμμ. τοῦ
Υπουργείου Παιδείας.

ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ Δημοσιογράφος, Λογοτέχνης

ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΑΤΖΗΣ Γραμματέας τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς
τοῦ ΕΑΜ.

ΜΗΤΣΟΣ ΜΑΡΓΙΟΛΗΣ Σιδηροδρομικός, μέλος τῆς Γραμμα-
τικῆς τοῦ Ἐργατικοῦ ΕΑΜ.

ΔΗΜ. ΣΤΡΑΤΗΣ Σιδηροδρομικός Γερουσιαστὴς Γραμμα-
τέας τοῦ Σοσιαλισ. Κόμματος.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ Γερουσιαστὴς, Γραμματέας τοῦ
Σοσιαλ. Ἐργατικοῦ Κόμματος.

ΚΩΝ. ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ Δικηγόρος

ΧΡΗΣΤ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ Δημοσίως Ὑπόλληλος Διευθυντὴς τοῦ
ὑπουργ. Ἐσωτερικῶν.

ΜΗΤΣΟΣ ΒΛΑΤΑΣ Γραμματέας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου
τῆς ΕΠΟΝ.

ΜΑΡΙΑ ΣΒΩΛΟΥ Κοινωνιολόγος.

ΚΑΙΤΗ ΝΙΣΣΥΡΙΟΥ Παιδαγωγός Ἀντιπρόσωπος Γυναι-
κείων ὀργανώσεων.

**Ἡ ΠΕΕΑ εἶναι ἑγγυησὴ τάξεως, ἀσφαλείας καὶ
εὐνομίας. Ψηφίστε ὅλοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες**

Ψηφοδέλτιο για την ανάδειξη του Εθνικού Συμβουλίου

Επίσης, Η ΠΕΕΑ ως κυβέρνηση των απελευθερωμένων περιοχών της χώρας, έλαβε μέρος στις διαπραγματεύσεις που έγιναν κατά το συνέδριο του Λιβάνου, για τον σχηματισμό της μελλοντικής ελληνικής κυβέρνησης. Τέσσερα μέλη της ΠΕΕΑ έλαβαν μέρος ως υπουργοί στην κυβέρνηση του Γεωργίου Παπανδρέου αλλά και στην επόμενη Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας και πάλι υπό τον Γεώργιο Παπανδρέου.

Πολύ σημαντικό είναι ότι η ΠΕΕΑ αναγνώρισε, για πρώτη φορά στην ιστορία της χώρας, την ισοτιμία της γυναίκας με τον άντρα, τη μισθολογική εξίσωση του εργαζόμενου και της εργαζόμενης. Παραχώρησε τα δάση και τους βοσκότοπους στις κοινότητες. Μεριμνήσε για την ανακούφιση των οικογενειών των θυμάτων, των απόρων και των πυροπαθών. Εξασφάλισε τη λειτουργία δημοτικών σχολείων, όπως και παιδαγωγικών φροντιστηρίων για προετοιμασία δασκάλων, τύπωσε βιβλία. Ίδρυσε το Σώμα Εθνικής Πολιτοφυλακής, για να φρουρεί τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του λαού. Όλα αυτά, την ώρα που οι κατακτητές, βλέποντας την επερχόμενη ήττα τους, πυρπολούσαν χωριά και εκτελούσαν πατριώτες με μεγαλύτερη εκδικητική μανία, ενώ η ντόπια αντίδραση που είχε καταφύγει στη Μέση Ανατολή μεθόδευε την υποδούλωση του ελληνικού λαού στους Βρετανούς ιμπεριαλιστές.

Η ΠΕΕΑ αφού εκπλήρωσε τους σκοπούς της, αυτοδιαλύθηκε στις 5 Νοεμβρίου 1944. Το έργο της υπήρξε πολύμορφο και μοναδικό σε σπουδαιότητα, παρά το γεγονός ότι ο βίος της ήταν βραχύς. Στις 64 πράξεις, 79 αποφάσεις και δύο διαγγέλματα που εξέδωσε φανερώνεται ένας νέος τύπος εξουσίας, μια νέου τύπου δημοκρατία, όπου ο λαός είναι πραγματικά αφέντης στον τόπο του, κύριος του εαυτού του. Το έργο της αποτελεί μια ζωντανή, μοναδική για το λαϊκό και επαναστατικό κίνημα της χώρας μας, κληρονομιά, που αποδεικνύει περίτρανα πως η λαϊκή εξουσία δεν είναι ουτοπία, πως το μέλλον ανήκει σ' αυτούς που αγωνίζονται για να την πραγματοποιήσουν.

Δ Ι Α Κ Η Ρ Υ Ξ Η
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΚΑΘΕ ΕΛΛΗΝΑ ΠΟΛΙΤΗ
ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Συγκροτημένο από αντιπροσώπους όλολήρου του Ελληνικού λαού που συνήλθαν για να διακηρύξουν την ακατάβλητη θέλησή του να πολεμήσει ως την τελευταία του πνοή για την απελευθέρωση της χώρας, την πλήρη συντριβή του φασισμού και την αποκατάσταση της εθνικής ενότητας και της Αιτικής Κυριαρχίας.

Θέλοντας να καθορίσει τον τρόπο άσκησης όλων των εξουσιών στην Ελεύθερη Ελλάδα

Ψ η φ ί ζ ε ι

Άρθρο 1.— Κηρύσσεται η ιδρυτική Πράξη της ΠΕΕΑ, της 10 Μαΐου 1944.
Άρθρο 2.— Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το λαό και ασκούνται από το λαό. Η αυτοδιοίκηση και η Αιτική δικαιοσύνη είναι θεμελιώδεις θεσμοί του δημοσίου βίου των Ελλήνων.

Άρθρο 3.— Το Εθνικό Συμβούλιο είναι το ανώτερο όργανο της Αιτικής Κυριαρχίας. Η Πολιτική Έπιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης έχει τις εξουσίες που καθορίζει αυτό το ψήφισμα.

Άρθρο 4.— Οι λαϊκές ελευθέρσιες είναι ίσες και αναρραβίστες. Το αγωνιζόμενο έθνος θα τις προστατέψει από κάθε απειλή, από όπουδήποτε και αν προέρχεται.

Άρθρο 5.— Όλοι οι Έλληνες άντρες και γυναίκες έχουν ίσα πολιτικά και άστικά δικαιώματα.
Άρθρο 6.— Η έργασία είναι βασική κοινωνική λειτουργία και δημιουργεί δικαιοσύνη για την απόλαυση όλων των αγαθών της ζωής.

Άρθρο 7.— Έπίσημη γλώσσα για όλες τις εκδηλώσεις της δημόσιας ζωής και για όλους τους βαθμούς της εκπαίδευσης είναι η γλώσσα του λαού.

Άρθρο 8.— Ο πρωταρχικός σκοπός και ο γυμνασμός για την άσκηση όλων των εξουσιών είναι ο απελευθερωτικός αγώνας του έθνους. Το Εθνικό Συμβούλιο, ή ΠΕΕΑ, οι ένοπλοι και ένοπλοι πολίτες υπηρετούν πριν απ' όλα το σκοπό αυτό. Ο Εθνικός στρατός ΕΛΑΣ είναι το ένοπλο τμήμα του έθνους που μάχεται για την απελευθέρωση της Πατρίδας και τις ελευθέρσιες του λαού.

Άρθρο 9.— Η ΠΕΕΑ εκπροσωπεί το μαχόμενο έθνος στο εξωτερικό, διοικεί τον εθνικό στρατό ΕΛΑΣ, διεύθυνει όλες τις δημόσιες υπηρεσίες και έχει την ανώτατη έπιτοπεία, την καθοδήγηση και τον έλεγχο της αούδιοποίησης και της Αιτικής Δικαιοσύνης. Η ΠΕΕΑ εκδίδει και δημοσιεύει Πράξεις που περιέχουν κανόνες δικαίου και Αποφάσεις με εκτελεστικό περιεχόμενο. Οι Πράξεις εκδίδονται άφου ψηφιστούν από την αντιπροσώπεία του εθνικού Συμβουλίου του άρθρου 13. Η ΠΕΕΑ μπορεί να αλλάξει τη σύνθεσή της με την έγκριση του εθνικού Συμβουλίου ή της αντιπροσώπείας.

Άρθρο 10.— Το εθνικό Συμβούλιο κρίνει το έργο της ΠΕΕΑ, κηρύσσει τις πράξεις της, προτείνει μέτρα ή παίρνει το ίδιο αποφάσεις που συντελούν στην ενόδοση του εθνικού αγώνα. Η κήρυξη των κανόνων δικαίου που θεσπίζονται με τις πράξεις της ΠΕΕΑ, ή η θέσπιση κανόνων δικαίου απ' το εθνικό Συμβούλιο ή τα μέτρα που παίρνει για τους σκοπούς της παραπάνω παραγράφου διατυπώνονται σε αποφάσεις.

Άρθρο 11.— Οι έργασίες του εθνικού Συμβουλίου θα διαρκέσουν έως την απελευθέρωση όλολήρης της χώρας. Η διάλυση του εθνικού Συμβουλίου μπορεί να γίνει και πριν απ' την απελευθέρωση αν το αποφασίσει το ίδιο, ήστερ' από πρόταση της ΠΕΕΑ ή του 1/3 απ' τα μέλη του.

Άρθρο 12.— Το Εθνικό Συμβούλιο συνέρχεται κάθε τριώσρες μήνες σε τακτική συνέδοο. Η διάρκεια κάθε συνέδοο είναι δεκάμηνη, μπορεί όμως να παραταθεί από το ίδιο το Συμβούλιο. Η ΠΕΕΑ μπορεί να συγκαλέσει το εθνικό Συμβούλιο και σε έκτακτη συνέδοο. Μπορεί επίσης ή ΠΕΕΑ ν' αναβαλλεί μια συνέδοο αν ύπάρχει ανάγκη με σύμφωνη γνώμη της Αντιπροσώπείας του εθνικού Συμβουλίου του άρθρου 13.

Άρθρο 13.— Στο τέλος κάθε συνέδοο το εθνικό Συμβούλιο έλεγχει αντιπροσώπεία από 17 τακτικά μέλη και 5 αναπληρωματικά. Τα καθήκοντα που θα άσκει ή αντιπροσώπεία στο χρονικό διάστημα άναμεσα σε δύο συνέδοοι ορίζονται από άρθρο 14. Ο Πρόεδρος του εθνικού Συμβουλίου είναι αυτοδικαίω μέλος και Πρόεδρος της αντιπροσώπείας.

Άρθρο 14.— Η ΠΕΕΑ υποβάλλει κάθε πράξη στην Αντιπροσώπεία για να τη ψηφίσει. Αν ή γνώμη της Αντιπροσώπείας είναι αντίθετη προς την Πράξη, ή ΠΕΕΑ συζητεί πάλι πάνω σ' αυτή. Αν ή ΠΕΕΑ έπιμένει στη γνώμη της συγκαλείται κοινή συνέδοοση ΠΕΕΑ και Αντιπροσώπείας, όπου παίρνεται απόφαση με πλειοψηφία. Η Αντιπροσώπεία μπορεί επίσης να υποδείξει στην ΠΕΕΑ μέτρα συντελεστικά για την ενόδοση του εθνικού αγώνα.

Άρθρο 15.— Η ΠΕΕΑ που άντιέτι την εξουσία της απ' την έπιτοπεία του εθνικού Συμβουλίου είναι υπόλογη απέναντι του και απέναντι του έθνους για την καλή διεξαγωγή του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα, για την αποκατάσταση της λαϊκής κυριαρχίας και για την προστασία των λαϊκών ελευθεριών.

Ψηφίστηκε στις Κορηθάδες, σήμερα στις 27 του Μάη 1944

Ψήφισμα του Εθνικού Συμβουλίου

ΠΗΓΕΣ :

<https://ethniki-antistasi-dse.gr/peea.html>

<https://www.rizospastis.gr/story.do?id=3719380>

<https://www.rizospastis.gr/story.do?id=2442503>